

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

ГОЛОВНА

ПРО ЖУРНАЛ

АВТОРИ

РОЗМІЩЕННЯ СТАТТІ

КОНТАКТ

Зміст журналу № 7, 2016

0 0 0 0 0 0 0

Архів

2009	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2010	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2011	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2012	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2014	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2015	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2016	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2017	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Відповідальний секретар

Кучеренко Ганна Борисівна

Тел.: (044) 223-26-28, (050) 382-06-63

E-mail: economy_2008@ukr.net

Інші фахові видання

Журнал
«Агросвіт»Журнал
«Економіка та держава»Журнал
«Інвестиції: практика та досвід»

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Електронне видання
«Державне управління: удосконалення та розвиток»

Редакційна колегія

Мельник Л. Ю.

головний редактор, д. е. н., професор кафедри
Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету

Федоренко В. Г.

заступник головного редактора, д. е. н., професор,
заслужений діяч науки і техніки України

Дачій О. І.

д. е. н., професор, заслужений працівник освіти
України

Васильєва Н. К.

д. е. н., професор, завідувач кафедри
Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету

Плаксієнко В. Я.

д. е. н., професор, професор кафедри
Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету

Кондрашихін А. Б.

д. е. н., доцент, професор кафедри
Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету

Коренюк П. І.

д. е. н., доцент, професор кафедри
Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету

Іванюта С. М.

д. е. н., професор, професор кафедри
Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету

Бистряков І. К.

д. е. н., професор, завідувач відділом ДУ
«Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»

Бутко М. П.

д. е. н., професор, завідувач кафедри
Чернігівського державного технологічного університету

Гудзинський О. Д.

д. е. н., професор, професор кафедри
Національного університету біотехнологій і природокористування

Кадієвський В. А.

д. е. н., професор, професор кафедри завідувач
кафедри Державної академії статистики, обліку і аудиту

Крисанов Д. Ф.

д. е. н., професор, провідний науковий

naroboty.com

Своєчасний пошук роботи

М. Б. Солевскі

д. е. н., професор, Норд університет, м. Бодо, Норвегія

І. Г. Яненкова

д. е. н., професор кафедри економіки підприємства Чорноморського державного університету імені Петра Могили, Миколаїв

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЕФЕКТАЦІЇ, КАУЗАЦІЇ ТА РАДИКАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙ У ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУРАХ

Maryna B. Solesvik

Dr. of Sc. (Economics), Professor, Nord University, Bodo, Norway

Iryna G. Ianenikova

Dr. of Sc. (Economics), Professor of the Enterprise economy and Land management Department, Black Sea State University named Petro Mohyla, Mykolaiv

EFFECTUATION, CAUSATION AND RADICAL INNOVATION IN ENTREPRENEURIAL STRUCTURES

Обґрунтовано існуючу теорію щодо радикальних інновацій та виявлено зв'язок між науково-дослідницькою діяльністю та орієнтацією на міжнародні ринки, що може підвищити здатність фірми запроваджувати радикальні інновації. На основі узагальнення теорії ефектації та каузації виявлено зв'язок між цими поняттями і радикальними інноваціями. Спираючись на ідеї новаторства та на аналіз літератури щодо ефектації та каузації авторами досліджено підходи, які сприяють розвитку радикального новаторства серед інноваційних фірм, які розташовані в Осло. Проведено аналіз даних компаній та асеркацій, що належать до 3-ох мережевих інноваційних організацій розміщених в Осло та в районі Акерсхус. За допомогою множинної МНК регресії авторами проаналізовано відповіді 95 респондентів.

The present theory relating to radical innovation is grounded. Furthermore, the respective links between R&D cooperation and orientation towards international markets that can increase firm's ability to introduce radical innovation are outlined. The effectuation and causation theory is summarized and these two approaches are linked to the radical innovation. Building upon insights from innovation as well as effectuation/causation literature, we have explored approaches leading to radical innovation development among innovative firms in the Oslo metropolitan area. The data collected at firms and organizations belonging to three innovation network organizations located in Oslo and Akershus region of Norway. Using hierarchical multiple OLS regression analysis, we analysed responses of 95 respondents.

Б. Я. Кузняк

д. е. н., професор, професор кафедри міжнародної економіки та маркетингу, Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, м. Полтава

В. В. Добрянська

к. т. н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки та маркетингу, Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, м. Полтава

В. Т. Мірошніченко

старший викладач кафедри міжнародної економіки та маркетингу, Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, м. Полтава

МАРКЕТИНГ ІННОВАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

B. J. Kuznyak

professor, professor of international economics and marketing, Poltava National Technical University named after Yuri Kondratyuk, Poltava

V. V. Dobryanskaya

candidate of technical sciences, associate professor, department of international economics and marketing, Poltava National Technical University named after Yuri Kondratyuk, Poltava

V. T. Miroshnichenko

senior lecturer, department of international economics and marketing, Poltava National Technical University named after Yuri Kondratyuk, Poltava

MARKETING INNOVATION AGRICULTURAL ENTERPRISES

Важливим напрямом адаптації сільськогосподарських підприємств до ринкового середовища є формування і реалізація національної інноваційної політики. Метою даної роботи є осмислення та дослідження маркетингу інновацій підприємства, практичне застосування теоретичних знань. Останніми роками соя і соєві продукти стають продуктами здорового харчування населення розвинених країн. Соя – одна з небагатьох культур, вирощувати яку справді вигідно. Соя не виснажує землі, а навпаки, збагачує її азотом. Переробка сої не потребує значних капіталовкладень. Світова ціна сої за

останні 20 років коливалася від \$175 до \$210 за 1 т. Впровадження нових технологій власної переробки сільськогосподарської продукції дозволять підприємствам агропромислового комплексу вийти на новий рівень виробничих та економічних можливостей. Також дуже перспективним напрямом діяльності є створення ставкового господарства та організації на його основі «зеленого туризму». До ринкових переваг такого виду діяльності слід віднести доступність відпочинку та рибалки за прийнятними цінами.

An important area of farms adapt to the market environment is the creation and implementation of efficient innovation policy. The aim of this work is understanding and research of enterprise marketing innovation, practical application of theoretical knowledge. In recent years, soy and soy products are healthy food in developed countries. Soybeans . one of the few crops that grow really profitable. Soy is not depleting the earth, but rather enriches it with nitrogen. Processing soybeans does not require significant investment. The world price of soybeans in 20 years ranged from \$ 175 to \$ 210 per 1 ton. The introduction of new technologies of their own agricultural products processing enterprises of agriculture will reach a new level of production and economic opportunities. Also promising activity is to create a pond management and organization on the basis of its "green tourism". Market advantages to this type of activity include the availability of recreation and fishing at reasonable prices.

О. О. Примостка

доктор економічних наук, професор, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, м. Київ

А. О. Захарчук

студентка MEIM, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, м. Київ

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БАНКІВ

О. О. Prymostka

Dr. Economic Sciences, professor, Kiev National Economic University named after Vadym Hetman, Kiev

А. О. Zaharchuk

IEandM, student, Kiev National Economic University named after Vadym Hetman, Kiev

CORPORATE SOCIAL BANKS RESPONSIBILITY

Досліджено три моделі корпоративного управління: американську, європейську і азіатську, проаналізовано їх особливості, переваги та недоліки. Визначено поняття корпоративної соціальної відповідальності взагалі та для банків зокрема. Структуровано ефекти впровадження та реалізації корпоративної соціальної відповідальності банків. Процес управління корпоративними соціальними програмами розділено на п'ять етапів. Структуровано міжнародний досвід корпоративної соціальної відповідальності банків. Проаналізовано напрями корпоративної соціальної відповідальності у банках України, можна зазначити, що рівень її розвитку та практичного використання банками є на досить низькому рівні. Візуалізовано спрямованість та рентабельність різних заходів соціально відповідального бізнесу. У першу чергу це пов'язано із недосформованістю національної банківської системи в силу відносно короткої історії її розвитку. Окреслено напрями реалізації політики корпоративної соціальної відповідальності вітчизняними банками.

Investigated three models of corporate governance: the American, European and Asian analyzed their features, advantages and disadvantages. The concept of corporate social responsibility in general and banks in particular. Structured effects of the introduction and implementation of corporate social responsibility of banks. The process of corporate social program is divided into five stages. Structured international experience of corporate social responsibility of banks.

Analyzed areas of corporate social responsibility in banks Ukraine can zazanachyty that the level of development and practical use of banks is rather low. Visualized orientation and profitability of various social events vidpovidlnoho business. This is primarily due to the nedosformovanist national banking system because of the relatively short history of its development. Outlined directions of policy implementation CSR domestic banks.

С. М. Кожем'якіна

доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри теоретичної та прикладної економіки Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України

ІНВЕСТИЦІЇ В СФЕРУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: НЕОБХІДНІСТЬ СТРУКТУРНИХ ЗМІН

S. N. Kozhemyakina

Doctor of Economics, Associate Professor, Head of the Department of Economic Theory and Applied Economics, Institute for Training Civil Servants of Employment Service of Ukraine

INVESTING UKRAINIAN HIGHER EDUCATION: THE NEED FOR STRUCTURAL CHANGES

У статті проаналізовано обсяги та структуру інвестицій у вищу освіту України у 2007-2014 рр. З'ясовано, що за розмірами інвестицій в освіту відносно ВВП Україна знаходиться на рівні країн з дуже високим індексом людського розвитку, тому збільшувати загальну величину інвестицій недоцільно. Однак потребує кардинальних змін структура інвестицій за рахунок підвищення питомої ваги інвестицій бізнес-структур у вищу освіту до 10% замість 1-2% в нинішніх умовах. Рекомендовано вжити заходів для широкого залучення роботодавців до науково-освітнього процесу, що дозволить оптимізувати систему підготовки затребуваних в національній економіці спеціалістів з вищою освітою та наблизити програми навчання до потреб реального сектору економіки. Запропоновано визначити оптимальні пропорції між розмірами інвестицій у вищу освіту між державою, приватними особами (студентами) та бізнес-структурами.

The article analyzes the volume and the structure of investments in Ukrainian higher education in 2007-2014. It was found that Ukraine is at one level within the countries with very high human development index according to the size of investments in education, in respect to the GDP, therefore it is impractical to increase the overall value of investments, although the structure of investments requires some fundamental changes, based on the proportion of business investments in higher education, increasing from current 1-2% to 10% instead. It is recommended to take measures on the employers solicitation to the scientific and educational process that will optimize the training system for experts with higher education, demanded for the national economy and to make the training programmes meet the needs of the real economy. It was proposed to determine the optimal proportion between the size of investments in higher education and the state, individuals (students) and businesses.

М. В. Кузубов

д. е. н., г. н. с. відділу моделювання та прогнозування економічного розвитку, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», м. Київ

С. М. Швець

к. е. н., с. н. с. відділу моделювання та прогнозування економічного розвитку, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», м. Київ

КОМПОЗИТНІ ІНДИКАТОРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Mykola V. Kuzubov

Dr. of Economics, chief researcher, Department of Modeling and Forecasting of Economic Development, State Agency "Institute for Economics and Forecasting of National Academy of Sciences of Ukraine", Kyiv

Serhii M. Shvets

PhD of Economics, senior researcher, Department of Modeling and Forecasting of Economic Development, State Agency "Institute for Economics and Forecasting of National Academy of Sciences of Ukraine", Kyiv

COMPOSITE INDICATORS OF UKRAINE'S ECONOMIC DEVELOPMENT

У статті розглядаються питання практичної реалізації немодельних алгоритмів побудови композитних індексів у випадку обмеження репрезентативної статистичної вибірки, що властиво економікам країн, що розвиваються. На основі використання багатовимірного методу кореляційно-регресійного аналізу побудовані співпадаючий і випереджувальний композитні індикатори зміни реальних значень ВВП України на періоді 2006 – I кв. 2016 р. За допомогою проведеного аналізу складових співпадаючого композитного індексу подано характеристику структурних змін, що відбулися в Україні упродовж кризового періоду 2014-2015 рр. За результатами відбору складових композитних індексів визначено найбільш дієві фактори впливу на формування короткострокової динаміки реального ВВП України станом на початок II кв. 2016 р. Використовуючи побудовані композитні індекси розроблено квартальний прогноз ВВП України на 2016 р., згідно якого прискорення темпів економічного зростання можна буде очікувати не раніше 2017 р.

співробітник відділу ДУ «Інститут економіки та прогнозування» НАН України

Малік М. Й.

д. е. н., професор, завідувач відділом ННЦ «Інститут аграрної економіки НААН України»

Савченко О. Ф.

д. е. н., професор, професор кафедри Полтавського університету економіки та торгівлі

Ульянченко О. В.

д. е. н., професор, завідувач кафедри Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва

Чупіс А. В.

д. е. н., професор, завідувач кафедри Сумського національного аграрного університету

The article dealt with the practical implementation of the nonmodel algorithms to build composite indicators in the case of restrictions of the representative statistical sample in developing economies. The coincident and leading composite indicators of real GDP dynamics in Ukraine over 2006-2016-Q1 were built using the method of multivariate regression analysis. The features of structure changes in crisis period 2014-2015 in Ukraine were developed by analyzing components of the coincident composite index. The most effective factors of influence the formation of short-term dynamics of real GDP of Ukraine at the beginning 2016-Q2 were determined as a result of picking out components of the composite indexes. It was pointed out by the development of Quarterly forecast of GDP of Ukraine in 2016 using developed composite indicators that acceleration of the economic growth can be expected no earlier than 2017.

І. К. Чукаєва

д. е. н., ст. н. с., головний науковий співробітник відділу виробничої інфраструктури Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України», м. Київ

СВІТОВИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ ДЛЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВУГЛЕВОДНЯМИ

I. K. Chukaeva

d. e. n., st. n. s., a main research worker of department of production infrastructure of Public institution is «Institute of economy and prognostication of NAN of Ukraine», Kyiv

WORLD EXPERIENCE USE OF ECONOMIC TOOLS FOR SUPPORT OF HYDROCARBONS

У статті проаналізовано досвід провідних країн та можливості його застосування щодо розвитку систем забезпечення вуглеводнями України. Показана необхідність удосконалення існуючих інструментів та методів господарювання які б відповідали сучасним економічним умовам.

Of particular relevance to the gradual reduction of reserves of hydrocarbon resources is the problem of ensuring the national economies of energy resources. The article analyzes the experience of leading countries and shows that the development of software hydrocarbons should improve existing tools and methods of managing and developing new mechanisms that meet modern economic conditions.

О. П. Величко

д. е. н., доцент, завідувач кафедри менеджменту і права, Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

Л. А. Величко

к. держ. упр., доцент кафедри управління підприємством, Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара, м. Дніпро

МАРКЕТИНГОВО-ЛОГІСТИЧНА СИСТЕМА ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ В АГРАРНОМУ КООПЕРАТИВІ

O. P. Velychko

Doctor of Economics, Associated Professor, Head of Management and Law Department, Dnipropetrovsk State Agrarian and Economic University, c. Dnipro

L. A. Velychko

PhD in Public Administration, Senior lecturer at the Department of Economy and Management of Enterprise, Dnipropetrovsk National University named after O. Honchar, c. Dnipro

MARKETING-LOGISTICAL SYSTEM AS THE OBJECT OF MANAGEMENT IN THE AGRARIAN COOPERATIVE

У статті досліджено особливості формування та розвитку маркетингово-логістичних бізнес-процесів в системі менеджменту сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Методи дослідження: системний аналіз, узагальнення, порівняння, інтегральна оцінка, дерево рішень, лінійне програмування та ін. Обґрунтовано доцільність диференціації основних операційних процесів в обслуговуючій кооперації на технологічні, логістичні та маркетингові. Запропоновано ідентифікувати заготовельно-збутові кооперативи як логістично-маркетингові. Опрацьовано основні напрями спеціалізації економічно активних аграрних кооперативів, структуру їх маркетингово-логістичних послуг та каналів реалізації сільськогосподарської продукції. Використано як матеріали для досліджень статистичні та емпіричні дані щодо діяльності аграрних обслуговуючих кооперативів в Україні, і, зокрема, Дніпропетровський та Херсонський областях. Знайшов подальший розвиток методичний підхід щодо обґрунтування управлінських рішень у збутовій маркетингово-логістичній системі плодоовочевих обслуговуючих кооперативу.

Features of formation and development of marketing-logistical business projects in the system of management in agricultural servicing cooperatives have been studied. Methods of the research: systemic analysis, generalizations, comparisons, integral estimation, decision tree, linear programming and so on. Expediency of differentiation in main operating processes in servicing cooperatives such as technological, logistical and marketing has been grounded. It has been suggested to identify stock-distributing cooperatives as logistical-marketing. Main directions to specialization of economically active agrarian cooperatives, the structure of their marketing-logistical services and channels of distribution of agricultural produce have been elaborated. Both statistic and empiric data concerning activity of agrarian servicing cooperatives in Ukraine, in particular in Dnipropetrovsk and Kherson regions have been used. Further development of the methodological approach towards grounding managerial decisions in distributing the marketing-logistical system of a fruit and vegetable cooperative has been revealed.

О. М. Могилюк

доктор економічних наук, професор, ректор ІПК ДСЗУ

В. І. Костриця

професор кафедри управління персоналом та економіки праці ІПК ДСЗУ

Т. Б. Вітряк

провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії соціальних досліджень ринку праці ІПК ДСЗУ

ДЕРЖАВНО-РЕГУЛЯТОРНИЙ ВПЛИВ НА СФЕРУ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ ШЛЯХОМ ПОЛІПШЕННЯ УМОВ ГІДНОЇ ПРАЦІ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

O. M. Mohyl'nyj

Doctor of Economics, Professor, Rector of Ukrainian State Employment Service Training Institute

V. I. Kostrytsia

Professor in the Department of Personnel Management and Labor Economics at Ukrainian State Employment Service Training Institute

T. B. Vitriak

Leading Researcher in the Research Laboratory of Social Studies of the Labour Market at Ukrainian State Employment Service Training Institute

PUBLIC REGULATORY POLICY IMPACTS ON HUMAN DEVELOPMENT THROUGH IMPROVING THE CONDITIONS FOR DECENT WORK: THE REGIONAL ASPECT

Визначено кореляційну залежність індексу людського розвитку від індексу гідної праці. Здійснено статистичний аналіз компонентів гідної праці у складі індексу людського розвитку в регіональному розрізі України. Висвітлено проблеми працівників сільського господарства та пов'язаних з ним послуг щодо рівня безробіття, номінальної заробітної плати, зайнятості на роботах зі шкідливими умовами, охоплення добровільним соціальним страхуванням членів особистих селянських і фермерських господарств сімейного типу та інші складові гідної праці. Наведено практики окремих країн-членів ЄС з питань інституційного та фінансового забезпечення соціального захисту фермерів та членів їх сімей. Опрацьовано деякі пропозиції, спрямовані на удосконалення державного механізму соціального страхування осіб, зайнятих у сільському господарстві та пов'язаних з ним послуг з урахування досвіду ЄС.

This paper presents correlation between the human development index and decent work. This study provides statistical analysis of the components of decent work as a part of the human development index by regions of Ukraine. The paper reveals the problems of agricultural workers and related services in terms of unemployment, nominal wages, employment in unsafe working conditions, coverage of voluntary social insurance of members of private subsidiary farms and family farms and other component parts of decent work. The article describes practices of the EU member states on institutional and financial support of social security of farmers and their family members. Some of the proposals to improve social insurance of

persons employed in agriculture were processed and presented, considering the experience of the EU.

I. В. Тараненко

д. е. н., професор, завідувач кафедри міжнародного маркетингу, Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпропетровськ

Л. Д. Гармідер

д. е. н., професор кафедри міжнародного маркетингу, Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпропетровськ

І. В. Колечкін

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпропетровськ

СЕГМЕНТУВАННЯ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЦІЛЮВИХ СЕГМЕНТІВ

I. V. Taranenko

Doctor of Science in Economics, professor, Head of the International Marketing Department, Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

L. D. Garmider

Doctor of Science in Economics, professor of the International Marketing Department, Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

I. V. Kolehchkin

Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

TOURISM MARKET SEGMENTATION AND IDENTIFYING TARGET SEGMENTS

В умовах загострення політичної ситуації та розгортання економічної кризи відбулось суттєве скорочення туристичних потоків. Внаслідок скорочення реальних доходів населення, високих темпів інфляції та стрімкої девальвації гривні значно виросла вартість зарубіжного відпочинку в національній валюті. Звідси збільшилась частка внутрішніх туристів. Значну частку з них складають споживачі рекреаційно-курортних послуг. Здійснено сегментування ринку рекреаційно-курортних послуг. За результатами маркетингового дослідження побудовано профіль споживача, визначені цільові сегменти для туристичного підприємства та уподобання цільових споживачів. Результати маркетингового дослідження цільових споживачів та проведеного SWOT аналізу дозволили авторам підтвердити сформульовану гіпотезу про доцільність перепрофілювання дитячого оздоровчого комплексу в сімейний пансионат для відпочинку з дітьми. Сегментування ринку створило основу для розробки управлінських і маркетингових рішень щодо удосконалення діяльності підприємства в сфері туристичних послуг.

Under the deteriorating political situation and the deployment of the economic crisis there was a significant reduction in tourist flows. As a result of the reduction in real incomes, high inflation and the rapid devaluation of the hryvnia the cost of foreign tours in the national currency significantly increased. Therefore, the share of domestic tourists increased too. A significant proportion of domestic tourists are consumers of recreation and resort services. The authors performed segmentation of recreation and resort market. As a result of market research the customer profile was built. The target segments and target consumers preferences were defined for tourism enterprises. The results of target consumers' market research and conducted SWOT analysis allowed the authors to confirm the hypothesis on redevelopment of the children's health complex into the resort family pension for parents with children. Market segmentation has created the basis for the development of management and marketing solutions for improving the company activity in the field of tourism.

О. В. Кузьменко

д. е. н. професор кафедри економічної кібернетики, Сумський державний університет, м. Суми

В. В. Роєнко

к. е. н., доцент кафедри економічної кібернетики, Сумський державний університет, м. Суми

ОЦІНКА РІВНЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ ЗАКОНОМІРНОСТЯМИ РОЗВИТКУ БАНКІВ ТА КРЕДИТНИХ СПІЛОК В УКРАЇНІ

O. Kuzmenko

Dr.Sc. in Economics Professor in Economic Cybernetics Department, Sumy State University, Sumy

V. Roienko

PhD in Economics, Associate Professor in Economic Cybernetics Department, Sumy State University, Sumy

EVALUATION OF THE CORRELATION BETWEEN BANKS' AND CREDIT UNIONS' DEVELOPMENT IN UKRAINE

Важливим механізмом оновлення матеріально-технічної бази, впровадження новітніх інформаційних й інноваційних технологій та здійснення капітальних вкладень є кредитування. Банки за масштабом проведених операцій займають домінуючі позиції на кредитному ринку. Проте вагому роль в перерозподілі фінансових ресурсів між різними верстами населення та суб'єктами господарювання займають кредитні спілки. У статті проаналізовано динаміку та виявлено закономірності розвитку банків та кредитних спілок в Україні протягом 2001-2015 рр. Обґрунтовано, що між даними фінансовими посередниками існує нелінійний зв'язок, що описується ступеневою функцією. У роботі визначено ступінь тісноти зв'язку між ключовими показниками розвитку банків та кредитних спілок за допомогою розрахунку нелінійного індексу кореляції та перевірено його статистичну значимість.

An important mechanism for modernization of material and technical basis, adventing new information technologies and innovation, implementation of capital contribution is lending. Banks in scale of operations occupy a dominant position in the credit market. However, a significant role in the redistribution of financial resources between population and economic entities take credit unions. The article analyzes the dynamics and influence patterns of banks' and credit unions' development in Ukraine during 2001-2015 years. Authors have proved nonlinear relationship between these financial intermediaries using exponential function. The paper defines the degree of correlation ratio between key banks' and credit unions' indicators by calculating nonlinear correlation index and testing its statistical significance.

Л. В. Антонова

д. держ. упр., професор, професор кафедри обліку і аудиту Чорноморського національного університету ім. П. Могили

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ

L. V. Antonova

IMPROVEMENT OF SYSTEM REGISTRATION AND ANALYTICAL PROVIDING MANAGEMENT OF COSTS OF QUALITY OF PRODUCTION

У статті розглянуто ключові аспекти обліку витрат на забезпечення якості продукції. Наведено класифікацію витрат на забезпечення якості продукції за певними ознаками. Представлено напрями вдосконалення організації обліку та управління витратами на якість, спрямовані на забезпечення ефективної роботи підприємства.

In article key aspects of accounting of costs of ensuring quality of production are considered. Classification of costs of ensuring quality of production by certain signs is given. The directions of improvement of the organization of account and management of costs of quality aimed at providing effective work of the enterprise are presented.

Я. О. Ляшок

д. е. н., доцент, в.о. ректора, ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», м. Красноармійськ

Н. А. Шакіна

старший викладач кафедри міжнародної економіки і бізнес-адміністрування, ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», м. Красноармійськ

АНАЛІЗ АДЕКВАТНОСТІ НАПРЯМІВ ФІНАНСУВАННЯ ГАЛУЗЕЙ НАУКИ ЗАЯВЛЕНИМ ДЕРЖАВОЮ НАЦІОНАЛЬНИМ ПРІОРИТЕТАМ НАУКО-ТЕХНІЧНОГО РОЗВИТКУ

Ya. O. Liashok

Doctor of Economic Sciences, Docent, acting rector Donetsk National Technical University, Krasnoarmiysk

N. A. Shakina

Senior lecturer, Department of Economics and Business Administration, Donetsk National Technical University, Krasnoarmiysk

ANALYSIS OF THE ADEQUACY OF SCIENTIFIC SECTOR FINANCING DIRECTIONS TO THE SCIENTIFIC-TECHNICAL DEVELOPMENT PRIORITIES PROCLAIMED BY THE GOVERNMENT

У статті виявлено невідповідність реального державного фінансування галузей науки заявленим пріоритетам національного науково-технічного розвитку країни на основі аналізу даних державної статистики, визначено відсутність чітко встановлених пріоритетів розвитку національної економіки. Обґрунтовано протиріччя фінансування затверджених законодавством реальних пріоритетів інноваційного розвитку економіки країни для подальшого вдосконалення національної стратегії розвитку. Встановлено, що реформування науково-технічного комплексу побудовано за принципом частих змін цілей та завдань, без врахування загальновідомих факторів функціонування та розвитку науково-технічного потенціалу: активної та передбачуваної державної підтримки, формування попиту на наукові досягнення з боку реального сектору економіки тощо. Проведений аналіз і результати дослідження є основою для подальшого поглибленого вивчення напрямків інноваційного розвитку країни та розробки рекомендацій щодо вдосконалення системи концептуальних положень і заходів державної стратегії розвитку інновацій в Україні, а також змісту нормативно-правових актів з питань науково-технічного розвитку економіки.

The article reveals the discrepancy between real national financing of science branches and declared priorities of the national scientific and technical development of the country on the basis of analysis of national statistics data; the absence of clearly defined priorities for the development of the national economy is defined. The contradictions of the real priorities financing of innovative economic development of the country approved by legislation are substantiated with a view to further improving the national development strategy. It was determined that the reforming of the scientific and technical complex was built on the principle of frequent changes in goals and objectives, without taking into account the well-known factors of functioning and development of scientific and technical potential: active and anticipated national support, the formation of demand for scientific achievements from the real sector of the economy, etc. The analysis and results of the research are the basis for further in-depth study of the directions of the country's innovative development and working out the recommendations for improving the system of conceptual regulations and measures of the national strategy for the development of innovations in Ukraine, as well as the content of normative legal acts on the issues of scientific and technical development of the economy.

В. О. Черепанова

професор кафедри організації виробництва та управління персоналом, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків

М. С. Магомедов

здобувач кафедри організації виробництва та управління персоналом, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ ФАКТОРІВ ТА РИЗИКІВ, ЩО НЕГАТИВНО ВПЛИВАЮТЬ НА ДІЯЛЬНІСТЬ КОКСОХІМІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

V. Cherepanova

PhD, associate professor of the department of production and management personnel, National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"

M. Magomedov

applicant department of production and management personnel, National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"

THE METHODICAL APPROACH TO THE EVALUATION OF THE FACTORS AND RISKS AFFECTING THE ACTIVITIES OF COKE ENTERPRISES

Стаття присвячена визначенню факторів, що негативно впливають на діяльність коксохімічних підприємств. Доведено, що класичний підхід до визначення факторів зовнішнього (макро- та мікрорівень) та внутрішнього середовища не повністю враховує усі особливості сучасного промислового виробництва, особливо коксохімічного. Тому, у статті запропоновано власну класифікацію навколишнього середовища, факторів та показників, що їх характеризують, методику оцінки їх впливу. Обґрунтовано, що під впливом зазначених факторів у коксохімічних підприємств виникають ризики. В економічній літературі не існує єдиного підходу до класифікації ризиків, які характерні для коксохімічних підприємств. В статті запропоновано власну класифікацію подвійних ризиків та представлено результати їх оцінювання на прикладі коксохімічних підприємств. Встановлено, що ризики безпосередньо пов'язані з факторами середовища підприємства, тому їх оцінка здійснюється по кожному середовищу та в цілому. За результатами дослідження наведено пропозиції щодо вдосконалення системи управління підприємством, яка базується на стабілізації їх діяльності.

The article is devoted to defining the factors that affect the activity of coking enterprises. Proved that the classical approach to determining factors (macro and micro) and internal environment does not fully take into account all the features of modern industrial production, particularly coke. Therefore, the article suggested his own classification of environmental factors and indices that characterize them, methods of assessment of their impact. Proved that under the influence of these factors on coke enterprises emerging risks. In the economic literature there is no single approach to the classification of risks that are characteristic of coking enterprises. The paper offered its own classification dual risks and presented the results of their evaluation on the example of coking enterprises. Found that the risk factors directly related to the environment of the company, so their assessment is carried out for each and environment in general. The study presented proposals to improve enterprise management system, based on the stabilization of their activities.

А. В. Мельнікова

кандидат економічних наук, асистент кафедри бухгалтерського обліку, Київський національний торговельно-економічний університет

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ СТРАХУВАННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

A. V. Melnikova

PhD, assistant of the Department of Accounting, Kyiv National University of Trade and Economics

CHALLENGES OF INSURANCE ACCOUNTING IN THE ACTIVITY OF TOURISM ENTERPRISES

У статті розглянуто специфіку відображення страхування у системі бухгалтерського обліку діяльності туристичних підприємств. Визначено необхідність поділу ризиків, що страхуються, на ризики, що загрожують життю, здоров'ю і майну туриста та ризики, що загрожують діяльності туристичних підприємств. Досліджено специфіку договірних відносин між страховиком, туристичним підприємством та туристом. Встановлено сутність туристичного підприємства як агента (посередника) між туристом та страховим підприємством. Розглянуто підстави для відображення в системі бухгалтерського обліку туристичного підприємства як діяльності агента. Доведено відсутність потреби відображення вартості послуг страхування у складі собівартості та витрат цілому туристичного підприємства. Ідентифіковано широкий спектр ризиків діяльності туристичних підприємств. Окреслено передумови дослідження відображення в обліку специфічних ризиків котрі впливають на господарську діяльність туристичних підприємств.

The paper deals with the specific issues in conduction of insurance operations in accounting of tourism enterprises. Defined the necessity of the insurance risks division to life-, health- and the property tourist risks and risks of tourism enterprises. The specifics of contractual arrangements between the insurer, tour operator and tourists has been explored. Identified the essence of tourism enterprises as an agent between tourists and insurance company. Considered the grounds for conduction in system of accounts tourism enterprises like middleman activity. The lack of necessity for the cost of insurance reflection in the cost of revenue and in the charges of tourism enterprises has been proved. The wide risk range in the activity of tourism enterprises identified. The starting conditions for the researching in accounting treatment specific risks which have an effect for business activities of tourism enterprises have been outlined.

П. О. Фененко

кандидат економічних наук, старший викладач кафедри фінансів та банківської справи, ПВНЗ «Європейський університет», м. Київ

В. В. Онищенко
аспірант, ПВНЗ «Європейський університет», м Київ

РОЛЬ БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ У ПІДТРИМЦІ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

P. Fenenko

Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer, Department of Finance and Banking, PHEE "European University", Kyiv

V. Onyshchenko

postgraduate, PHEE "European University", Kyiv

THE ROLE OF BUDGETARY FUNDING TO SUPPORT THE ECONOMIC POTENTIAL OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

В статті розглянуто питання бюджетної підтримки сільськогосподарських підприємств та її значення для розвитку економічного потенціалу суб'єктів господарювання сільськогосподарського сектору. Проаналізовано структуру та обсяг бюджетних дотацій, які отримують сільгоспвиробники у підгалузях рослинництва та тваринництва. Досліджено основні фінансові показники, що характеризують діяльність сільськогосподарських підприємств. На основі розрахунків темпів приросту окремих показників встановлено взаємозв'язок щодо обсягів бюджетних дотацій та фінансового становища підприємств галузі. Обґрунтовано, що розмір державної підтримки є недостатніми та малоефективними, та не сприяє позитивній динаміці нарощування економічної міцності сільськогосподарських товаровиробників. Доведено необхідність розширення державних програм прямого субсидіювання та збереження спеціального режиму оподаткування ПДВ задля підвищення продуктивності виробництва, рівня рентабельності та конкурентоспроможності вітчизняних сільськогосподарських підприємств.

The article is about the budget support for agricultural enterprises and its importance for the development of economic potential of businesses entities. It has been analyzed the structure and amount of the budgetary subsidies that receive agricultural producers in crop and livestock sub-sectors. It has been studied the basic financial indicators which characterize the economic activity of agricultural enterprises. It has been done the correlation between the volume of budget subsidies and financial position of the enterprises of such branch based on the calculation of growth rates of individual indicators. It has been proved that the amount of state support is inadequate and ineffective and does not contribute to the positive dynamics of increasing the economic strength of agricultural producers. It has been stated the necessity of expanding public programs of direct subsidies and preserve the special VAT regime to improve productivity, profitability and competitiveness of domestic agricultural enterprises.

І. Г. Пахомова

к. е. н., доцент, Запорізький національний технічний університет, м. Запоріжжя

О. І. Мамонова

магістр, Запорізький національний технічний університет, м. Запоріжжя

АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ МАШИНОБУДІВНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ УКРАЇНИ

I. G. Pakhomova

Cand. of Econ. Sciences, associate professor, Zaporizhzhya National Technical University

O. I. Mamonova

Master, Zaporizhzhya National Technical University

ANTI-CRISIS FINANCIAL MANAGEMENT ENGINEERING COMPANIES UKRAINE

У статті розглянуті причини виникнення кризи у машинобудуванні та досліджено сучасний стан антикризового фінансового управління підприємствами. Виявлено всі проблеми даної галузі і запропоновано шляхи їх подолання.

The article describes the causes of the crisis in mechanical engineering and examined the current state of financial crisis management of enterprises. Found all the problems of the industry and the ways to overcome them.

Н. Г. Маслак

к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки, Сумський національний аграрний університет, м. Суми

І. І. Кобляньська

к. е. н., доцент кафедри економіки, Сумський національний аграрний університет, м. Суми

ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ США

N. H. Maslak

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Economics Department, Sumy National Agrarian University, Sumy

I. I. Koblianska

PhD in Economics, Associate Professor of the Economics Department, Sumy National Agrarian University, Sumy

BENCHMARKS OF EDUCATION SYSTEM OF UKRAINE DEVELOPMENT ON THE BASE OF USA EXPERIENCE

Метою статті є виділення тих характерних рис американської системи освіти, які, маючи універсальний характер, можуть становити основу для реформаційних змін у вітчизняному освітньому просторі. Досліджено особливості побудови, функціонування та розвитку системи освіти в США, виділено її головні риси. Головними характеристиками процесу її розвитку є стратегічна зорієнтованість, а відтак, послідовність, наступність, обґрунтованість, певна обережність у реалізації тих чи інших змін зі збереженням найкращих традицій. Натомість процес становлення та розвитку вітчизняної системи освіти має, певною мірою, хаотичний, непослідовний, суперечливий, політично детермінований та такий, що не враховує часових параметрів реакції системи на зміни, характер. Виявлено управлінський характер проблем розвитку системи освіти в Україні: проблеми у цілеформуванні, стратегічному плануванні та ін.

З урахуванням досвіду США окреслено орієнтири подальшого розвитку освітньої сфери України: децентралізація та дерегуляція на всіх ланках та рівнях освітньої системи, запровадження ринкових механізмів регулювання розвитку освіти, якості та змісту освітніх та навчальних процесів.

The aim of this article is to highlight the characteristics of the American system of education that can form the basis for the reform of changes in Ukraine's educational system. The features of the construction, operation and development of the education system in the USA are investigated and its main features are highlighted. The managerial problems of the education system in Ukraine have been discovered: problems, related with aim setting, strategic planning and others.

Given the US experience there are outlined benchmarks of further development of the educational sphere of Ukraine: decentralization and deregulation at all levels and elements of the education system, the introduction of market mechanisms of regulation of education and quality and content of education and training processes.

К. Ю. Кононова

к. е. н., доцент, доцент кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

КОНЦЕПЦІЯ МОДЕЛЮВАННЯ ЕВОЛЮЦІЇ ПОПУЛЯЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ АГЕНТІВ

K. Kononova

Ph.D., Associate Professor, Department of Economic Cybernetics and Applied Economics, V.N. Karazin Kharkiv National University

MODELING CONCEPT OF THE EVOLUTION OF THE ECONOMIC AGENTS POPULATION

Кембриджська дискусія актуалізувала питання щодо існування системи агрегування фірм, на основі якої можливо адекватно виміряти сукупний випуск як функцію від сукупного капіталу та сукупної праці. На відміну більшості досліджень щодо економічного росту, основаних на використанні агрегованих макроекономічних функцій, з метою узгодження макроекономічних характеристик системи з результатами взаємодії економічних агентів на мікрорівні, в роботі запропонована авторська концепція моделювання еволюції популяції економічних агентів-носіїв технологій (ЕПАТ). В якості інструментарію моделювання обрано мультиагентний підхід, що дозволяє досліджувати не лише

поведінку децентралізованих агентів, які локально взаємодіють між собою, але й глобальну динаміку системи, що виникає в результаті індивідуальної активності агентів. Концепція моделювання ЕПАТ формалізована у вигляді алгоритмічної моделі, припущення якої можна згрупувати в чотири основні блоки: 1) щодо характеристик модельного світу; 2) щодо характеристик і життєвого циклу економічних агентів; 3) щодо технологічних мутацій; 4) щодо дифузії інновацій.

Cambridge debate raised a problem of aggregation, which allows measuring adequately the cumulative output as a function of total capital and total labor. Unlike most studies on economic growth based on aggregated macro functions and to harmonize macroeconomic characteristics of the system with the results of economic agents' interactions at the micro level, the author's concept of modeling of evolution economic agents' population (EEAP) has been developed. Multi-agent simulation has been chosen as a tool that allows investigating not only the behavior of decentralized, locally interacting agents, but also the dynamics of the system, which is the result of individual agents' activities. The concept EEAP modeling has been formalized as algorithmic model, which assumptions can be grouped into four main parts: 1) about characteristics of the artificial world; 2) about characteristics and life cycle of economic agents; 3) about technological mutations; 4) about diffusion of innovations.

А. М. Слободяник

к. е. н., доцент кафедри економіки та менеджменту, Київського міжнародного університету, м. Київ

**МОНІТОРИНГ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЄВИХ ЗАКЛАДІВ
АГРОПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

A. Slobodyanik

PhD of Economics, Associate Professor of Department of economic and management, Kyiv International University

**MONITORING THE STAFFING OF CULTURAL INSTITUTIONS OF THE AGROINDUSTRIAL
SECTOR, KYIV REGION**

Розвиток культурно-дозвілєвих закладів агропромислового сектору економіки країни в сучасних умовах не можливий без кваліфікованих кадрів. Клубні заклади в багатьох сільських населених пунктах залишаються єдиними осередками, що задовольняють культурно – дозвілєві потреби сільських трударів і є традиційними центрами з розвитку народної творчості. В статті проаналізовано стан кадрового забезпечення культурно-дозвілєвих закладів агропромислового району київської області за 2015 рік. В розрізі зробленого аналізу запропоновані заходи щодо залучення молодих фахівців; здійснювати подальші заходи щодо стимулювання та соціального захисту клубних працівників а також підвищувати престиж цієї професії.

The development of cultural and leisure facilities in the agricultural sector of economy in modern conditions is not possible without qualified personnel. Club institutions in many rural localities remain the only centers that meet cultural and recreational needs of rural workers and are the traditional centers of folk art development. The article analyzes the staffing of cultural institutions of the agro-industrial district of Kyiv region for 2015. In the context of the above analysis of the activities proposed for the involvement of young specialists; to implement further stimulus measures and social protection of the club workers and to increase the prestige of the profession.

Н. М. Волосова*к. т. н., доцент, доцент кафедри вищої математики, Дніпродзержинський державний університет, м. Дніпродзержинськ***Н. Ф. Стеблюк***к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту організацій та адміністрування, Дніпродзержинський державний технічний університет, м. Дніпродзержинськ***ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ОРГАНІЗАЦІЙ****N. M. Volosova***Ph. D., associate Professor of Mathematics Dneprodzerzhinsk State Technical University, Dneprodzerzhinsk***N. F. Steblyuk***Ph. D., associate Professor of organizational management and administration, Dneprodzerzhinsk State Technical University, Dneprodzerzhinsk***ECONOMIC AND MATHEMATICAL MODEL OF COMPETITIVE ORGANIZATIONS MANAGEMENT**

У статті обґрунтовано послідовність етапів визначення конкурентоспроможності організацій і розкрито особливості методики оцінки інтегрального показника конкурентоспроможності організацій.

Інтегральний показник дає комплексну оцінку конкурентоспроможності організацій на внутрішньому ринку. В основі запропонованої методики коефіцієнти значущості показників конкурентоспроможності були визначені методом експертних оцінок.

Доведено, що оцінка конкурентоспроможності організацій необхідна для обґрунтування прийнятих рішень при комплексному вивченні ринку банківських послуг або його окремого сегменту, оцінці перспектив їх продажу, встановленні й коригуванні цін, оптимізації продуктового ряду, формуванні конкурентних стратегій, прийнятті управлінських рішень щодо доцільності витрат на розробку і впровадження нових банківських послуг.

Наведено результати визначення конкурентоспроможності банків за досліджуваними показниками та конкурентна позиція і рівень відносної конкурентоспроможності банку в загальній оцінці конкурентоспроможності.

Запропоновано для розробки стратегії підвищення конкурентоспроможності банку застосувати принципи теорії обмежень системи (Theory of Constraints, TOC) Еліяну Голдратта. Дана концепція пропонує концентрувати організаційні ресурси на усуненні обмежень (конфліктів), які заважають організації повністю реалізувати свій потенціал. Алгоритм практичного застосування TOC формується у вигляді циклу, де необхідно обрати рішення щодо визначення способу максимального використання знайденого «обмеження» системи.

Для наочного представлення та можливості порівняльного аналізу відповідних показників конкурентоспроможності, визначення та відображення конкурентних переваг кожного банку та рівня відносної конкурентоспроможності банків результати дослідження представлено у вигляді піраміди, що моделює їх конкурентоспроможність. Об'єм кожної з пірамід символізує оцінку конкурентоспроможності відповідного банку.

Отримані результати дозволяють сформувати методику порівняльного аналізу конкурентоспроможності організацій. Запропонований похід може бути використаний в процесі розробки рекомендацій для прийняття рішень, пов'язаних з визначенням ефективних стратегій забезпечення конкурентоспроможності організацій.

The article says about the sequence of determining the competitiveness of organizations; also it explains the features of assessment methodology integral index of competitiveness of organizations. The overall indicator gives organizations a comprehensive assessment of the competitiveness of the domestic market. The magnitude factors of competitiveness indicators were determined by expert assessments at the heart of the proposed method.

It is proved that the estimate competitiveness of organizations required to justify the decisions taken at the complex study of the banking market or a particular segment, assessing the prospects of selling, installing and adjusting pricing, optimization product line, forming of competitive strategies, decision-making about whether the cost of development and implementation new banking services.

Given: the results of determining the competitiveness of banks in the studied parameters and competitive position and the relative competitiveness of the bank's overall assessment of competitiveness.

It's suggested a development strategy for increasing the competitiveness of the bank to apply the principles of the theory of constraints systems (Theory of Constraints, TOC) Eliyahu Goldratt. This concept offers to focus organizational resources on removing restrictions (conflicts) which prevent an organizations to actualize their potential. TOC practical application algorithm is formed in a cycle where you need to choose solution as for a maximum use of the "limit" method system.

The results of the study are presented in a form of a pyramid, in order to simulate their competitiveness, for a visual representation and the possibility of a comparative analysis of the relevant indicators of competitiveness, determination and display of the competitive advantages of each bank and the relative competitiveness of banks, simulating their competitiveness. The volume of each pyramid symbolizes the appropriate assessment of the competitiveness of the bank.

The results allow to form a method of competitive benchmarking organizations. The proposed method may be used in the process of developing decision-making recommendations which are related to the definition of effective strategies to ensure the competitiveness of organizations.

В. Г. Саенко*к. физ. восп., доцент, доцент кафедры олимпийского и профессионального спорта, Харьковской государственной академии физической культуры, г. Харьков***УСЛУГА ПО РАЗВИТИЮ ФИЗИЧЕСКОЙ СПОСОБНОСТИ ЧЕЛОВЕКА В СРЕДЕ СПОРТИВНОГО БИЗНЕСА****V. G. Saienko***PhD in physical education and sport, Associate Professor, Associate Professor of Olympic and professional department, Kharkiv State Academy of Physical Culture, Kharkiv***SERVICE FOR PHYSICAL ABILITY HUMAN IN THE ENVIRONMENT OF SPORTS BUSINESS**

В работе представлено логическое обобщение разнородных качеств, свойств и условий развития физической способности человека в среде услуг государства и восприятия физической культуры, спорта и спортивной деятельности как способа подготовки личности к взаимодействию в секторах деятельности постиндустриального общества. Обобщены качества и условия восприятия услуги, развивающей физическую способность и толерантное мышление. Освещены формальные качества, при наступлении которых индивидуальность получает общественное признание качества субъекта деятельности. Процесс общественного воспроизводства реализуется не только за счет увеличения потребления живого и овеществленного труда, но и за счет использования благ, созданных предыдущими поколениями. В государственной системе жизнеобеспечения накоплены знания, которые позволяют использовать достижения науки и техники как на основе мобилизации организованности, так и на основе мобилизации особенностей человека, развивающегося до уровня личности по отличительным индивидуальным характеристикам.

The paper presents a logical generalization of multi-level qualities, properties and physical conditions of a person's ability in a medium state of services and the perception of physical culture, sports and sports activities as a way to prepare the person to cooperate in the sectors of activity of the post-industrial society. Generalized perception of the quality and conditions of service, the ability to develop physically and tolerant thinking. When covering formal qualities, upon the occurrence of which the individual receives public recognition of the quality of the subject's activity. The process of social reproduction is realized not only by increasing the consumption of labor and materials, but also through the use of the benefits created by previous generations. The life support system of the state accumulated knowledge, which allow the use of science and technology as an organization based on the mobilization and through the mobilization of human characteristics, developing to the level of the individual on the distinctive characteristics of the individual.

Л. В. Козарезенко*к. е. н., доцент, доцент кафедры политической экономии, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»***УДОСКОНАЛЕННЯ БЮДЖЕТНОГО МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ****L. Kozarezenko***PhD (Economics), Associate Professor, Pereyaslav-Khmelnytsky State Pedagogical University, Pereyaslav-Khmelnytsky, Ukraine*

IMPROVEMENT OF THE BUDGETARY MECHANISM PROMOTING HUMAN POTENTIAL DEVELOPMENT

У статті розглянуто шляхи удосконалення бюджетного механізму розвитку людського потенціалу. Визначено, що в процесі формування та реалізації державних або місцевих цільових програм, метою яких є розвиток людського потенціалу, важливим є врахування принципу системності, ефективності, впливу екзогенних факторів, достатності фінансування, послідовності проведення оцінки на всіх стадіях виконання програми. Основними структурними складовими, які визначають ефективність програм є їх узгодженість з положеннями концепції розвитку людського потенціалу та стратегії фінансового забезпечення, відсутність дублювання цілей програми з іншими програмами, а також досягнуті показники соціально-економічного ефекту, якості послуг та результативності управління. При оцінці ефективності програм розвитку людського потенціалу, особливо в сфері активізації ринку праці, галузях освіти та охорони здоров'я, розвитку механізму пенсійного забезпечення увагу слід приділяти, насамперед, співвідношенню запланованого та досягнутого соціального ефекту в суспільстві.

In the article the ways of improvement of the budgetary mechanism promoting human potential development are considered. Formation and realization of human potential development target programs are determined to be one of the priority directions for human potential development state financial policy in Ukraine. At present stage there are some problems gaining the special significance such as increasing the effectiveness of government control over budgetary funds using and high-quality level of management decisions providing the society's social and economic development. For the purpose of increasing the budgetary expenditures effectiveness the constant transition to program budget classification is made, and it concerns state budget as well as local budgets. In modern conditions of social and economic relations transformation it is quite important to form and use the budgetary programs integrated architectonics that needs mutual coordination with state social and economic development programs mostly focused on human potential development.

The mechanism of target programs implementation should be improved, that will provide increasing the productivity of budget planning by objectives. In the process of formation and implementation of state or local target programs oriented on human potential development it is important to take into account the principles of efficiency, exogenous factors impact, funding sufficiency, estimation consistency at all stages of the program realization. The main structural components determining the programs efficiency are their consistency with the principles of human potential development concept and financial support strategy, lack of program targets duplication with other programs as well as attained indicators of social and economic effect, services quality and management productivity. In assessing the efficiency of human potential development programs especially in the sphere of labor market activity increasing, education and health care sectors, pension maintenance development mechanism, the prior attention should be given to correlation of the planned and attained level of social impact in the society.

В. В. Довгалюк

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту, Житомирський державний технологічний університет, м. Житомир

РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ У РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

V. Dovgaliuk

candidate of economic sciences, associate professor, associate professor of department of finances and credit, Zhytomyr state technological university

THE ROLE OF FINANCIAL GLOBALIZATION IN FINANCIAL MARKET

У статті досліджується особливості глобалізації світової економіки та її вплив на весь перебіг сучасного світового господарського розвитку та на національні економіки. Виділяються основні переваги фінансової глобалізації, які розширюють можливості країни щодо використання різноманітних ресурсів, їхньої більш глибокої і всебічної участі в системі міжнародного поділу праці. Також відмічено, що глобальні процеси значно загострюють конкурентну боротьбу, спричиняють маніпулювання величезними фінансовими і інвестиційними ресурсами, що становить реальну загрозу для країн з низьким та середнім рівнем розвитку. Відмічено, що, за основними економічними показниками і за деякими показниками глобалізаційних зв'язків, Україна хоч і поступається розвинутим країнам з перехідною економікою Центральної Європи, однак є всі економічні передумови для того, щоб отримати потужну економіку, відносно стійку валюту, дешеву і кваліфіковану робочу силу, природні багатства.

In the article the features of globalization of the world economy and its impact on the entire course of modern world economic development and the national economy. There are the main benefits of financial globalization, which extend the country's use of various resources, their more profound and full participation in the international division of labor. Also noted that global processes greatly exacerbate the competition, manipulation caused enormous financial and investment resources, which is a real threat for low and medium level of development. It is noted that the main economic indicators and some indicators of globalization relations, Ukraine is second least developed countries and the transition economies of Central Europe, but there are all the economic conditions in order to get a strong economy and relatively stable currency, cheap and skilled labor power, natural resources.

Л. Я. Підвисоцька

к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, ДВНЗ «Університет банківської справи», м. Київ

ПРОДАЖ ТОВАРІВ ЗІ ЗНИЖКАМИ: ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

L. Y. Pidvysotska

PhD, associate professor, associate Professor of accounting and audit, SHEI "University of Banking", Kyiv

SALES OF GOODS AT A DISCOUNT, TAX AND ACCOUNTING ISSUES

Знижки, розпродажі та бонуси є невідомою частиною сучасного бізнесу. Для підприємств оптової та роздрівної торгівлі актуальними питання є проблеми обліку та оподаткування операцій продажу товарів зі знижками розпродажів. Пропонована стаття має на меті розкрити ці проблеми. У статті здійснено аналіз вітчизняного законодавства та фахової літератури щодо підходів до відображення знижок при торгівлі товарами. Розглядаються додаткові можливі ознаки класифікації знижок, потенційні проблеми щодо відображення операцій з продажу товарів із наданням знижок в обліку, у тому числі при здійсненні продажів у рамках партнерських бонусних програм.

Discounts, sales and bonuses is an integral part of modern business. For wholesale and retail issues relevant accounting transactions are problems selling goods at a discount, and sales tax. The present article aims to reveal these problems. The article analyzes domestic law and professional literature on approaches to display discounts on merchandise trade. Consider additional possible signs classification discounts, potential problems on display transactions for the sale of goods with discounts in the account, including the implementation of sales within the partner bonus program.

Л. Г. Кльоба

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, Інститут підприємництва та перспективних технологій, Національний університет «Львівська політехніка»

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ТА БЕЗПЕКА БАНКУ

L. H. Kloba

Ph.D., Assistant Professor, Associate Professor of Finance, Institute of Business and Advanced Technologies, National University "Lviv Polytechnic"

INNOVATION POLICY AND SECURITY BANK

Інноваційна політика банку – це система заходів, спрямованих на досягнення довгострокових цілей розвитку і пов'язаних з упровадженням інноваційних методів роботи, нових банківських продуктів і послуг для збільшення та розширення клієнтської бази та підвищення конкурентоспроможності банку. Для забезпечення надійності та стабільності банку важливе значення має його інноваційна безпека. Інноваційна безпека - це захист від неправильно вибраної інноваційної політики банку, втрат при пропусканні на ринок нових банківських продуктів, помилок при удосконаленні системи управління, інвестуванні інноваційної діяльності інших суб'єктів господарювання. На величину інноваційної безпеки впливають надвисока ризикованість, впровадження нових банківських продуктів, дефіцит фінансових ресурсів.

Innovation policy of the bank - a system of measures aimed at achieving long-term goals and

development related to the introduction of innovative , new banking products and services to increase and expand its customer base and increase the competitiveness of the bank.
To ensure the reliability and stability of the bank's importance is its innovative security. Innovative security - a protection improperly selected innovation policy bank losses in the promotion of new banking products, errors in improving governance, investing in innovation to other entities. The magnitude of innovative safety risks of excessive influence, the introduction of new products, lack of financial resources.

О. В. Баранецька

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансово-економічної безпеки та інтелектуальної власності, Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль

ХАРАКТЕРИСТИКА ВПЛИВУ ЧИННИКІВ НА ФІСКАЛЬНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ

O. V. Baranetska

Candidate of Economics, Associate Professor of Department of financial and economic security and intellectual property, Ternopil National Economic University, Ternopil

DESCRIPTION OF FACTORS INFLUENCE ON FISCAL UKRAINE SAFETY

У статті досліджено чинники фінансової безпеки України. Визначено економічну сутність даного поняття та його зв'язок з суміжними безпекознавчими категоріями. Зосереджено увагу на зовнішніх чинниках, які мають безпосередній вплив на рівень забезпечення фінансової безпеки держави. Охарактеризовано внутрішні чинники, зокрема такі, що властиві фінансовій сфері України та зумовлюють прямий вплив на визначення її безпечного виміру.

There are research the factors of fiscal security of Ukraine in the article. It identify the economic essence of this concept and its relationship with neighboring security categories. It focus the attention on external factors that have a direct impact on the level of fiscal state security. It characterize internal factors, particularly those that are inherent fiscal sphere of Ukraine and causing a direct impact on the determination of its safety measure.

О. В. Болотна

к. е. н., доцент кафедри маркетингу та менеджменту ВЕД, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків

Ю. Г. Терзян

студентка, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків

О. О. Хомутова

студентка, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків

АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ТОВАРНОЇ СТРАТЕГІЇ БРЕНДУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

O. V. Bolotna

candidate of economic sciences, associate professor, department of marketing and management foreign economic activity, Kharkiv National University named after V. N. Karazin, Kharkiv

Y. G. Terzyan

student, Kharkiv National University named after V. N. Karazin, Kharkiv

O. O. Khomutova

student, Kharkiv National University named after V. N. Karazin, Kharkiv

THE URGENCY OF EFFECTIVE IMPLEMENTATION OF PRODUCT STRATEGY AT THE COMPANY BRAND

Ринковий успіх є головним критерієм оцінки діяльності підприємств, а їх ринкові можливості зумовлюються правильно розробленою і послідовно здійснюваною товарною політикою. Підприємницька діяльність є ефективною, коли вироблений фірмою товар або послуга, що нею надається, знаходить попит на ринку, а задоволення певних потреб покупців, завдяки придбання даного товару або послуги, приносить прибуток. Саме тому впровадження ефективної товарної стратегії бренду є невід'ємною частиною успіху сучасних підприємств. Таким чином, дана стаття направлена на аналіз поняття маркетингової товарної стратегії, визначення її цілей, задач, основних компонентів та етапів її розробки. Також створено докладну комплексну класифікацію товарних стратегій за різними ознаками.

Market success is the main criterion for evaluation of enterprises activities and their market opportunities are determined by properly developed and consistently exercised commodity policy. Entrepreneurial activity is effective when produced by the product or service that it provided, are in demand in the market and meet the specific needs of customers through the acquisition of goods or services for profit. That is why the implementation of effective marketable brand strategy is an integral part of the success of modern enterprises. Thus, the aim of this article is to analyze the concept of marketing product strategy, define the goals, objectives, major components and stages of development. Also a detailed classification of complex trade strategies on different grounds is created.

М. А. Ребрик*кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів і кредиту, Черкаський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи», м. Черкаси***ЕКЗОГЕННІ ДЖЕРЕЛА КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ У СФЕРІ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ОНОВЛЕННЯ КРЕДИТНИХ РЕЙТИНГІВ В УКРАЇНІ****М. А. Rebryk***PhD in Economics, Associate professor, Chair of Finance and Credit Cherkasy Institute of the SHEI "University of Banking"***EXOGENOUS SOURCES OF CONFLICT OF INTEREST IN THE AREA OF CREDIT RATINGS ISSUANCE AND UPDATING IN UKRAINE**

У статті досліджено екзогенні фактори, що створюють передумови для посилення проблеми конфлікту інтересів у діяльності кредитно-рейтингових агентств в Україні. Визначено, що основними з них є вади у законодавстві та значний рівень концентрації вітчизняного ринку рейтингових послуг.

Законодавчі прогалини знижують можливості Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку здійснювати ефективний нагляд і регулювання вітчизняної системи рейтингування в умовах створення для кредитно-рейтингових агентств більш-менш «гарантованого ринку» внаслідок надмірної наглядової та регуляторної прив'язки до рейтингових оцінок.

Проблема конфлікту інтересів ускладнюється значним рівнем концентрації ринку рейтингових послуг України, яка додатково стимулює вітчизняні кредитно-рейтингові агентства до конкуренції на основі невинновданого прискорення та спрощення рейтингових процедур, а в деяких випадках – до торгівлі рейтингами та інфляції рейтингових оцінок.

Виходячи з цього, наголошено на доцільності удосконалення чинної законодавчої бази, зокрема, шляхом розробки та прийняття профільного закону, який би регламентував функціонування вітчизняної системи рейтингування, детальної артикуляції порядку та процедур здійснення поточного нагляду за діяльністю кредитно-рейтингових агентств, а також зниження ступеню наглядової та регуляторної залежності від кредитних рейтингів.

In the article, the exogenous factors that create conditions for strengthening the conflict of interest problem in the activities of credit rating agencies in Ukraine are investigated. It is determined, that the main ones among them are legislation flaws and significant concentration of a domestic market of rating services.

Legislative gaps reduce the possibility of the National Commission on Securities and Stock Market to exercise effective supervision and regulation of the domestic rating services market in conditions of its more or less "guaranteed" status, created as a result of excessive supervisory and regulatory binding to ratings.

The conflict of interest problem is complicated by the significant level of concentration of Ukrainian market of credit rating services, which further stimulates domestic rating agencies to compete on unjustified simplification and acceleration of rating procedures and, in some cases – on rating inflation and rating shopping.

Therefore, the author stresses appropriateness of improving current legal framework, in particular through the development and adoption of the profile law that would regulate the domestic credit rating system functioning, detailed articulation of the order and procedures for the current supervision of credit rating agencies and reducing the regulatory and supervisory dependence on credit ratings.

І. В. Гончарук*аспірант кафедри економічної теорії, макро- та мікроекономіки, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ***ПОГЛИБЛЕННЯ ЗНАЧИМОСТІ МЕРЕЖЕВИХ РИНКІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ****Inna Honcharuk***Graduate student of Department of Economic Theory of the Faculty of Economics at Taras Shevchenko National University of Kyiv***INCREASED IMPORTANCE OF NETWORK MARKETS IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION**

У статті розглянуто сутність та значення мережових ефектів, їх види та особливості; визначено умови функціонування мережових утворень. Автор акцентує увагу на трансформаційних змінах в організаційній структурі фірм на світовому ринку та зростанні ролі мережових ефектів.

The article examines the nature and value of network effects, their types and characteristics; The conditions of functioning network structures. The author focuses on the transformational changes in the organizational structure of firms on the world market and the increasing role of network effects.

О. Ю. Апостолук*аспірант кафедри фінансів, Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ***ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ****O. Yu. Apostoliuk***postgraduate student of finance department, Kyiv national university of trade and economics, Kyiv***PRIORITIES OF STATE FINANCIAL SUPPORT FOR SMALL BUSINESS IN UKRAINE**

Необхідність розвитку малого підприємництва та його державної фінансової підтримки визначені як пріоритетні в Україні та інших країнах світу. Однак, застосовувані в Україні інструменти державної фінансової підтримки малого підприємництва виявилися неефективними у зв'язку із загальною економічною рецесією, постійною реструктуризацією та зміною повноважень державних інститутів, відповідальних за розробку та реалізацію політики підтримки малого підприємництва, відсутністю комплексної та чіткої стратегії державної політики в даному напрямку, відсутністю фінансування та іншими факторами. У зв'язку з цим актуальною є необхідність дослідження перспективних напрямів реалізації державної фінансової підтримки малого підприємництва, що стимулюватимуть його подальше становлення та розвиток. Серед пріоритетних виділені необхідність інституційної модернізації, посилення фінансової інклюзивності та пошук джерел фінансування державної фінансової підтримки. Задля забезпечення ефективної інституційної організації державної підтримки розглянуто підходи до формування таких інститутів у різних країнах. Визначена також необхідність реформування державних цільових фондів та актуальність гарантування як дієвої схеми сприяння кредитуванню малого підприємництва. В аспекті доступу до фінансування наголошено, що ефективними на даному етапі економічного розвитку можуть виявитись міжнародні програми фінансування малого підприємництва та податкові пільги для акумулювання внутрішніх ресурсів малих суб'єктів господарювання.

Ukraine as well as countries all over the world defines the priority of small business development and the need of its state financial support. However, the instruments used in Ukraine for state financial support of small business have been admitted as ineffective due to the general economic recession, ongoing restructuring and constant authority changes in state institutions responsible for development and implementation of government support policy, the lack of comprehensive and clear strategy in this area, the lack of financing and other factors. In this regard, research considers the directions of state financial support for small business that could encourage its further development and growth in prospect. Among the priorities the need for institutional modernization and strengthening of financial inclusiveness as well as search for funding sources of public financial support were highlighted. To ensure effective institutional organization of state support approaches to the formation of such institutions in different countries were discussed. The needs to reform the state funds and guarantee relevance as an effective scheme to small business credit were defined. At this stage of economic development when the problem of access to finance is crucial, international programs of small business funding and tax incentives for the accumulation of small entities' internal resources could be effective.

М. А. Tkachenko*master, postgraduate of the department of information management, Kiev national economic university named after Vadym Hetman***CONSTRUCTION OF A MARKOVIAN IT PROJECT RISK MANAGEMENT MODEL**

In the paper, an approach to the construction a Markovian model for managing risk in information technology projects is proposed. According to statistics, IT projects are highly vulnerable to risks, and the success rate of IT projects is rather low. At the same time, the existing risk management models for IT

projects based on Markov chains tend to have disadvantages and omit important factors crucial for effective risk management. In order to address the issues connected with the use of the existing models, it is proposed to apply the tools of the buffer management concept, principles of agile methodologies, and knowledge management processes.

О. Л. Микитюк

аспірант, Університет економіки та права «КРОК», м. Київ

**ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ
ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ**

О. Mykytyuk

aspirant, «KROK» University

**IMPROVING THE COMPETITIVENESS OF UNDERTAKINGS FINANCIAL SECTOR OF UKRAINE
UNDER UKRAINE'S EUROPEAN INTEGRATION**

У ході дослідження було встановлено, що підвищення рівня економічної безпеки підприємства фінансового сектору економіки передбачає прийняття дієвих правових актів, створення відповідних інституцій, прийняття адекватних управлінських рішень у галузі фінансової політики, тобто забезпечення комфортних умов на макrorівні для ефективного ведення господарської діяльності підприємствами. Заходи щодо забезпечення економічної безпеки повинні бути системними і зосереджуватися на ключових проблемах. Визначено, що концепція економічної безпеки підприємства фінансового сектору економіки України як цілісне і системне розуміння, бачення її сутності, чинників, що на неї впливають, і представлення шляхів усунення загроз має бути основою для створення системи її забезпечення.

Р. С. Аль-Дандал

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

**ТЕХНІКО ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ПРОТИТУРБУЛЕНТНИХ ПРИСАДОК В
ТРУБОПРОВІДНОМУ ТРАНСПОРТІ НАФТОПРОДУКТІВ**

R. S. Al-Dandal

Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas

**TECHNICAL - ECONOMIC ANALYSE OF USING ANTITURBULENT ADDITIVES IN THE PIPELINE
TRANSPORTATION OF OIL PRODUCTS**

Приводяться результати досліджень та огляд літературних джерел з питання оцінки ефективності застосування проти турбулентних присадок (ПТП) при трубопровідному транспорті світлич нафтопродуктів. Наведено характеристики найбільш поширених ПТП імпортного виробництва, а також поліакриламід (ПАА) та карбоксиметилцелюлозу (КМЦ) вітчизняного виробництва, які пропонуються використовувати в якості проти турбулентних присадок. Запропоновано з метою порівняння ефективності різноманітних ПТП використати експлуатаційні витрати на перекачування. Побудовані графічні та апроксимаційні емпіричні залежності дозволяють дати порівняльну характеристику вітчизняних полімерних речовин, які рекомендуються використати в якості ПТП, з імпортними аналогами. Зазначається, що при виборі типу ПТП в кожному конкретному випадку слід враховувати вартість полімеру і його ефективність в зниженні гідрравлічного опору нафтопродуктопроводу

There are given results of researching and the review of literary facts through the question of estimation the efficiency of application antiturbulent additives (ATAs) in the pipeline transportation of light oil products. There are given characteristics of the most common ATA imported production also poliakrylamidd (PAA) and carboxymethylcellulose (CMC) of domestic production that are proposed to be used antiturbulent additives. To compare the effectiveness of different types of ATAs it is suggested to use operating costs for pumping. There are built graphic dependences that can give comparative characteristics of domestic polymeric substances, which are recommend to be used as ATAs, with imported analogues. It is noted that for choosing the type of ATA in each case must be considered the cost of the polymer and its effectiveness in reducing the hydraulic resistance of pipelines.

Р. Р. Рісна

аспірант, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України», м. Львів

ЦІЛЬОВІ ПРИОРИТЕТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ ТРУДОВОЇ РЕЕМИГРАЦІЇ

R. R. Risna

postgraduate, State institution «Institute of Regional Research named after M.I. Dolishnyi of the NAS of Ukraine», Lviv

THE TARGETED PRIORITIES OF THE LABOR REEMIGRATION PROGRAMS

У статті висвітлено програмно-цільовий підхід регулювання реєміграційних процесів. За масштабами охоплення виокремлено тотальний та селективний зріз. Запропоновано цільові групи потенційних реємігрантів з врахуванням особливостей соціально-економічного розвитку Львівської області. Наведено способи ефективізації залучення міграційного капіталу в економіку регіону та механізми стимулювання реєміграції осіб з підприємницьким потенціалом. Проаналізовано можливі ризикові ефекти, негативні вторинні наслідки, тобто так звані ефекти рикошету реалізації регіональних програм трудової реєміграції.

The article examines a target-oriented approach to the regulation of reemigration processes. Total and selective approach to potential reemigrations is presented. The peculiarities of the migration activity of the population of Lviv region are proposed. The ways to attract migration capital into the economy of the region and mechanisms to stimulate reemigration people with entrepreneurial potential are marked in the paper. The possible negative secondary effects, so-called rebound effects the implementation of regional programs of labor reemigration are investigated.

О. В. Трейтук

аспірант, Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

**ВПЛИВ РОЗВИТКУ ФІНАНСІАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ СИСТЕМ НА
ІНВЕСТИЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ**

O. V. Tretyuk

graduate student, Chernihiv National Technological University, Chernigiv, Ukraine

**THE IMPACT OF FINANCIALISATION REGIONAL ECONOMIC SYSTEMS IN INVESTING
ACTIVITIES**

В статті розглядається розвиток фінансiалiзацiї та вплив її на iнвестицiйну дiяльнiсть рiгiону та крiаїни. На прикладі західних країн можна зробити висновок, що фінансiалiзацiя зробила значний внесок у перерозподіл iнвестицiйних ресурсiв у бiк фiнансового сектору. За рахунок розвитку фiнансiалiзацiї, в крiаїні збiльшилася кiлькiсть фiнансових установ, котрi дають бiльший прибуток у найкоротший перiод, тому бiльшiсть iнвесторiв для iнвестування розглядають фiнансовий сектор, а не реальний. З розглядом впливу фiнансiалiзацiї на iнвестицiйну дiяльнiсть слiд зважувати i на її переваги, такi як фiнансова лiберализацiя, котра дає змогу вiльно iнвестувати у iншi крiаїни, за рахунок зменшення контролю за фiнансовими установами з боку держави.

This article discusses the development of financialisation and its impact on investment activity in the region and the country. On the example of Western countries, we can conclude that financialisation has contributed to a redistribution of investment resources toward the financial sector. Due to the financialisation of development, the country has increased the number of financial institutions that make more profit in a short period, so most investors to consider investing the financial sector, not real. An examination of the impact of financialisation on investment should be weighed and its benefits such as financial liberalisation, which allows you to freely invest in other countries, by reducing the control of financial institutions by the state.

Н. О. Дацкевич

аспірантка кафедри політичної економії, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені
Вадима Гетьмана»

ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМОДІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ СУСПІЛЬСТВА

N. Datskevych

*Ph.D. student at political economy subdepartment of the Economy and Management Department of Kyiv
National Economic University named after Vadym Hetman*

INTERACTION DIALECTICS BETWEEN BUSINESS SOCIAL RESPONSIBILITY AND SOCIAL CAPITAL OF SOCIETY

У статті аналізується діалектичний взаємозв'язок між розвитком соціального капіталу суспільства та соціальної відповідальності підприємництва, оцінюється репутаційний капітал як фактор підвищення конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності. Досліджено теоретичну базу впливу зовнішніх та внутрішніх практик соціальної відповідальності підприємництва на підвищення рівня суспільної довіри та фінансових показників діяльності підприємства в довгостроковому періоді. Виявлено проблемні питання ефективного використання соціального капіталу як фактору зниження транзакційних витрат.

The article deal with the dialectical relationship between the development of social capital of society and the social responsibility of business is estimated reputational capital as a factor in improving the competitiveness of businesses. This article examines theoretical basis of the impact of external and internal business practices social responsibility on increasing of the public confidence and financial performance range of enterprise in the long run. Attention is paid to areas of efficient use of social capital as a factor of reducing transaction costs.

ТОВ "ДКС Центр"